

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 1 października 2015 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o promocji
zatrudnienia i instytucjach rynku pracy**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Jednocześnie upoważnia senator Grażynę Sztark do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Art. 1. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 i 357) w art. 71 w ust. 2 w pkt 8 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

- „9) pobierania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114, 693 i 995) lub zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. poz. 567).”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy realizuje postulat petycji P8-18/13 wniesionej przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Rodzin Osób Niepełnosprawnych, która dotyczy przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych z tytułu ustania osobistej opieki sprawowanej nad osobą niepełnosprawną.

Projekt ustawy wprowadza możliwość nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych przez osoby, które były uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna z tytułu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. W praktyce najczęściej utrata świadczenia następuje w razie śmierci osoby niepełnosprawnej i taka była pierwotna wersja projektu ustawy. Opiekunowi przysługują wyżej wymienione świadczenia – na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114 i 693) świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy, zaś ustawa z dnia 14 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. poz. 567) przywróciła zasiłek dla opiekuna utracony z dniem 1 lipca 2013 r. Pobieranie tych świadczeń łączy się jednocześnie z objęciem ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym, ponieważ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, z późn. zm.) i ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015, poz. 581) zapewniają tym osobom opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Opiekunowie osób niepełnosprawnych otrzymują w ten sposób od państwa formę rekompensaty za ich wymuszony sytuacją życiową brak aktywności zawodowej (niepodejmowanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo rezygnacja z nich w celu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną). Opiekun, który zaprzestał sprawowania opieki staje w obliczu konieczności dostosowania się do nowej sytuacji życiowej, a także na rynku pracy. Wprawdzie odciążony od codziennego trudu pielęgnacji i stałej opieki nad niepełnosprawnym, musi jednak odnaleźć się, często po dłuższym czasie przerwy, w nowych okolicznościach społecznych i gospodarczych.

Autorzy petycji P8-18/13 wnoszą o przyznanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych z tytułu ustania osobistej opieki nad niepełnosprawnym, uznając takie rozwiązanie za zapewnienie wsparcia dotychczasowym opiekunom. Zmiana ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 i 357) ma na celu nowelizację jej art. 71 ust. 2 poprzez dodanie pkt 9, zaliczając w ten sposób okres

otrzymywania świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekunów z tytułu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną, do okresu uprawniającego do zasiłku dla bezrobotnych. Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji uznała, że codzienne działanie opiekuńcze zasługują na potraktowanie jako podobne do zatrudnienia pod względem możliwości uzyskania prawa do zasiłku dla bezrobotnych, po utracie prawa do świadczeń wymienionych w dodawanym art. 71 ust. 2 pkt 9 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach na rynku pracy. Czas sprawowania opieki będzie zaliczany do 365 dni w okresie ostatnich 18 miesięcy bezpośrednio przed dniem zarejestrowania się jako bezrobotny we właściwym powiatowym urzędzie pracy jako okres umożliwiający uzyskanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji podjęła decyzję o podjęciu inicjatywy ustawodawczej, kierując się przekonaniem, że wsparcie państwa poprzez zmianę ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy powinno nastąpić w sytuacji utraty wyżej wskazanych świadczeń na skutek śmierci podopiecznego, uznając wówczas sytuację dotychczasowego opiekuna za wyjątkowo trudną.

Ustawa powoduje skutki finansowe dla budżetu. Z informacji uzyskanych od przedstawiciela Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na etapie prac Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji podczas rozpatrywania petycji można było wnosić, że szacunkowa kwota wydatków może wynieść 68 mln zł.

W trakcie prac nad projektem wystąpiono o opinię do: Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministra Finansów, Krajowej Izby Gospodarczo-Rehabilitacyjnej, Polskiego Forum Osób Niepełnosprawnych, Polskiej Organizacji Pracodawców Osób Niepełnosprawnych, Głównego Inspektora Pracy, Business Centre Club, Konfederacji Lewiatan, Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Sądu Najwyższego, Krajowej Rady Radców Prawnych i Naczelnej Rady Adwokackiej.

Minister Pracy i Polityki Społecznej w przedstawionej opinii podkreślił nieodprowadzanie składek na Fundusz Pracy od świadczeń przyznanych opiekującym się osobami niepełnosprawnymi, ale mimo to zaopiniował pozytywnie uregulowania projektu, kierując się względami społecznymi i demograficznymi, które przemawiają na korzyść projektu. Minister przedstawił opinię dotyczącą skutków finansowych projektu: średni

miesięczny koszt dla Funduszu Pracy związany z nową kategorią uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych wyniesie 7, 74 mln zł, a roczne wydatki uwzględniające długość okresu pobierania zasiłku, będą oscylować między kwotą 46,4 mln zł a 92, 8 mln zł.

Prezes Sądu Najwyższego, p. o. Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych poinformowali, że nie wnoszą uwag do projektu. Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych podniósł, że zasiłek dla opiekuna powinien być objęty nie tylko ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym, ale także składką na Fundusz Pracy. Prezes Business Centre Club wyraził poparcie dla projektu, natomiast Prezydent Konfederacji Lewiatan uznając potrzebę zapewnienia wsparcia beneficjentom uregulowania projektu, podniósł, że zasiłek dla bezrobotnych powinien przysługiwać tym, którzy opłacali składki na Fundusz Pracy bezpośrednio przed utratą pracy.

Spośród pozostałych wyżej wymienionych podmiotów żaden nie nadesłał odpowiedzi.

Podczas pierwszego czytania projektu w Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Rodziny Polityki Senioralnej i Społecznej rozszerzono zakres uregulowań projektu, rezygnując z określania powodu utraty świadczeń dla opiekunów. Tym samym przyczyn tych może być więcej, a ograniczenie ich jedynie do śmierci podopiecznego uznano za niekonieczne. Przyjęte ostatecznie ujęcie legislacyjne problemu rzutuje na ocenę skutków finansowych, jednak obecny na posiedzeniu przedstawiciel Ministra Pracy i Polityki Społecznej nie mógł ocenić wzrostu kwoty wydatków.

Problematyka regulowana w ustawie jest zgodna z przepisami prawa Unii Europejskiej.